

ת"פ 2485/08/16 - מדינת ישראל נגד אלון משה ליפשיץ, בני ניסימוב, אהרון יוסף, יעקב טייאר, אמיר בן אבי - נדון

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 2485-08-16 פרקליטות מחוז תל אביב פלילי נ'
ליפשיץ ואח'

לפני כבוד השופט שמאי בקר

המאשימה מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד הדס פתל, פמת"א פלילי
נגד

הנאשמים 1. אלון משה ליפשיץ

ע"י ב"כ עו"ד ד"ר ניר שניידרמן

2. בני ניסימוב

ע"י ב"כ עו"ד נופר עמון

3. אהרון יוסף

ע"י ב"כ עו"ד יוסי סקה

4. יעקב טייאר

ע"י ב"כ עו"ד לוליק אסל

5. אמיר בן אבי - נדון

ג ז ר ד ין

(הנאשם 1)

השתלשלות העניינים העובדתית

כתב האישום, הסדר הטיעון, התסקירים והטיעון לעונש

1. הנאשם אלון משה ליפשיץ (להלן: ליפשיץ, או הנאשם) הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירות של זיוף שטר כסף לפי סעיף 462 (1) ו- (2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) וקשירת קשר לביצוע פשע לפי ס' 499 (א) לחוק.

2. על פי עובדות כתב האישום, סמוך לחודש דצמבר 2015 קשר הנאשם קשר עם הנאשם 2, בני ניסימוב (להלן: ניסימוב; לשם הנוחות הנאשמים 1 ו-2 יכונה להלן: הנאשמים) ועם אחד, ריימונד סינטס (להלן: סינטס), על מנת לייצר ולהפיץ שטרות כסף מזויפים (להלן: הקשר). במסגרת הקשר סוכם כי סינטס, גרפיקאי בהכשרתו, הוא שייצר את שטרות הכסף, בעוד שהנאשמים יממנו את רכישת הצידוד לצורך כך (בשווי עשרות אלפי שקלים), וישלמו לו עבור עבודתו.

כתב האישום מספר כי "בין היתר", לצורך רכישת מדפסת להדפסת שטרות הכסף המזויפים, מסרו הנאשמים לסינטס צ'ק על סך 40,000 ₪ שהיה משוך מחשבונה של יהודית ליפשיץ, אמו של הנאשם; ואכן, ביום 10.5.2016 רכש סינטס, באמצעות הצ'ק, מדפסת בשווי 38,000 ₪ ו"ציוד נלווה" נוסף. לאחר מכן, במועדים שונים, ייצר סינטס דוגמאות שונות של שטרות כסף מזויפים, ומסרם לנאשמים.

על פי כתב האישום, במועד לא ידוע, ייצר סינטס שטרות כסף מזויפים בערך של 50 דולר, בשווי כולל של 600,000 דולר, ומסרם לנאשמים; בהמשך, ביום 13.7.2016 החזיקו הנאשמים שטרות כסף מזויפים בשווי של כ-590,000 דולר בביתה של יהודית ליפשיץ. כמו כן, על דעת סינטס, החזיק נסימוב שטרות מזויפים נוספים ברכבו ובארנקו (סך הכל 1,000 דולר מזויפים).

בהמשך, ביום 13.7.2016 מסרו הנאשמים לנאשם 3, אהרון יוסף (להלן: יוסף) חלק משטרות הכסף המזויפים שהיו ברשותם; במועד האמור, ניסה יוסף להעביר לנאשם 4, יעקב טייאר, שטרות כסף מזויפים בסך 10,000 דולר; הניסיון נכשל, עקב כניסת המשטרה לתמונה.

כתב האישום מתאר כי לאחר מועד קשירת הקשר, מכר נסימוב שטרות כסף מזויפים בסך של 10,350 דולר לנאשם 5, אמיר בן אבי; נסימוב ובן אבי סיכמו ביניהם גם על מכירת שטרות מזויפים נוספים בשווי 5,000 דולר.

3. ביום 15.4.2019 הורשע ליפשיץ על פי הודאתו, כאמור, בעובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון, והופנה, אף זאת בגדרי ההסדר, לקבלת תסקיר שירות המבחן.

בין הצדדים לא היתה כל הסכמה ביחס לעונש, זולת שההגנה לא תהא רשאית לבקש מבית המשפט לבטל את הרשעתו של הנאשם במסגרת טיעוניה.

ב"כ הנאשם, עו"ד ד"ר שניידרמן, הוסיף לאחר הצגת הסדר הטיעון כי: "...בהחלט יתכן שאם התסקיר... יצביע על נתונים שיאפשרו זאת, אני מבקש מחברותי לתת את הסכמתן להעביר את הנאשם למסלול של בית משפט קהילתי והן ישקלו זאת...".

התביעה אישרה את אמירתו של הסיגור.

4. תסקיר שירות המבחן **הראשון**, מיום 14.11.2019, המליץ לבית המשפט להעדיף את הפן השיקומי בעניינו של ליפשיץ, ולהטיל עליו ביצוע של 200 שעות שירות לתועלת הציבור, לצד צו מבחן למשך שנה.

התסקיר סקר את קורותיו של ליפשיץ, בן 56, נשוי ואב לשלושה ילדים בגילאי 17-20; הוא מסר לשירות המבחן כי שרת שירות צבאי חלקי, וריצה מאסר בגין נפקדות ועריקות; ליפשיץ סיפר כי לאחר שחרורו מהצבא התגורר

בארצות הברית ובגיל 21 החל להשתמש בסמים וניהל אורח חיים עברייני. שירות המבחן ציין עוד, כי ליפשיץ מסר לו שבין השנים 1995-2005 הצליח להימנע משימוש בסמים, וניהל אורח חיים נורמטיבי.

עוד תיאר שירות המבחן את מצבו הבריאותי של ליפשיץ: צהבת, בעיות בכבד, סוכרת ובעברו עבר מספר צינתורים, לאחר שלקה בהתקף לב בגיל 40; בגין מצבו הרפואי הוא מוכר כנכה בשיעור של 70% על ידי הביטוח הלאומי. שירות המבחן הוסיף כי אחד מילדיו של ליפשיץ סובל מהפרעה על הספקטרום האוטיסטי, לומד במסגרת החינוך המיוחד, ועובר טיפולים המותאמים לצרכיו.

התסקיר גילה כי ליפשיץ הסביר את מעורבותו בביצוע העבירות נשוא כתב האישום על רקע מצבו הכלכלי הדחוק והתמכרותו לסמים באותה עת.

ביחס להליך הטיפול בו לקח (ולוקח) ליפשיץ חלק, סיפר שירות המבחן כי הלה שולב בהליך טיפולי כבר בשנת 2017, כמה חודשים מפרוץ הפרשה, ומאז הוא שוב הצליח להימנע משימוש בסמים; בחודש יוני 2017 השתלב ליפשיץ בטיפול במרפאת "צור אביב" שבפיקוח משרד הבריאות, וסיימו בהצלחה. שירות המבחן הוסיף כי במקביל להליך הטיפול במרפאת "צור אביב", ליפשיץ אף השתלב ביחידה לטיפול בהתמכרויות בעיר מגוריו (מודיעין), ובמשך שנתיים תמימות מסר שם בדיקות שתן נקיות משרידי סם.

שירות המבחן התרשם כי בתחילת ההליך הטיפול התקשה ליפשיץ להפנים את השלכות מעשיו; עם זאת, צוין כי כיום הוא מבטא "עייפות באשר למצבו", משקיע מאמצים על מנת להתמיד בהליך הטיפול, ושומר על ניקיון מסמים לאורך זמן.

ביחס לבדיקת התאמתו של ליפשיץ לבית משפט קהילתי כתב שירות המבחן את המסקנה יוצאת הדופן הבאה: "...לאור העובדה כי אלון בעל כוחות, מצוי בהליך טיפולי, מסדיר חובותיו והשתלב לאחרונה במעגל התעסוקה, אנו מתרשמים כי אין יעילות בהשתלבותו בפרויקט זה נוכח יכולתו כבר כעת ולאורך תקופה ממושכת להיעזר בגורמי טיפול מגוונים לצורך קידום מצבו. בשל כך אנו סבורים כי ניתן להסתפק במעורבות שירותנו במסגרת צו המבחן בהליך הנוכחי".

5. בישיבת יום 19.12.2019 טענו הצדדים לעונש. התביעה ביקשה לקבוע כי מתחם העונש ההולם במקרה דנא נע בין 30 ועד 50 חודשי מאסר, וטענה כי יש למקם את עונשו של הנאשם ברף האמצעי של המתחם. עוד עתרה התביעה להשית על ליפשיץ קנס כספי "משמעותי".

התובעת עמדה על הערכים המוגנים שנפגעו במקרה דנא, וביניהם ניהול חיי מסחר וכלכלה תקינים, ועמדה על כך כי העבירות שביצע ליפשיץ טמנו בחובן פגיעה פוטנציאלית ביחסי החוץ של ישראל עם מדינות עמן היא מתקשרת במטבע חוץ.

המאשימה הצביעה על כך שהקשר הפלילי נשוא כתב האישום היה רחב היקף, כלל תכנון מוקדם והקצאת משאבים רבים, והתקיים לאורך של כשבעה חודשים; עוד הוסיפה, כי מפנייתם של הנאשמים דווקא אל סינטס, גרפיקאי בעל ידע וכישורים בתחום העיצוב הגרפי ועריכת מסמכים, ניתן ללמוד כי הם תכננו להפיץ שטרות כסף מזויפים ב"איכות גבוהה".

לשיטת התביעה, כל אחד מהמעורבים בקשירת הקשר הפלילי נטל חלק שווה בזיוף שטרות הכסף והחזקתם; לגישתה: "ריימונד לא הדומיננטי בקשר הזה, שלושתם (הנאשמים וסינטס) מחוללי הפשיעה, לכל הפחות באותה דרגת חומרה וכך יש להתייחס לחלקו של הנאשם 1 (ליפשיץ)... עם ריימונד חלקו בקשר הזה שלו הידע והכישור, הנאשם הוא בבחינת מזמין העבודה, האחד קשור בשני"; התובעת הדגישה בעניין זה כי מבחינת חומרת המעשים, החוק אינו מבחין בין מזייף השטרות בפועל לבין מי שהפיצם, וציינה כי הנאשמים אכן מסרו שטרות כסף מזויפים בסך 10,000 דולר ליוסף, ובסופו של יום, החדרת הכסף למחזור הכספים של המדינה נמנעה רק בשל התערבות המשטרה.

התובעת הדגישה, כי לשיטתה יש לראות חומרה יתרה במעשיו של ליפשיץ נוכח היקף שטרות הכסף שזיפו; לדבריה: "לא בכל יום בית המשפט רואה כתב אישום כה חמור בבחינת תעשיה לייצור דולרים מזויפים. פוטנציאל הנזק בהחדרה לשוק של כ-600 אלף דולר גדול ביותר ויכול היה לפגוע פגיעה חמורה בחיי מסחר תקינים וכלכלת המדינה".

התביעה הגישה פסיקה על מנת לתמוך בעתירתה בקשר למתחם העונש ההולם, והתמקדה בטיעוניה בעיקר בע"פ (ת"א) 66161-07-17 **סינטס נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 4.12.2017) (להלן: עניין סינטס).

מיקום עונשו של ליפשיץ בגדרי מתחם העונש ההולם: התביעה טענה כי לחובתו עבר פלילי מכביד, גם בעבירות מרמה וזיוף. התובעת הדגישה, כי ליפשיץ עבר את העבירות נשוא כתב האישום לאחר שחלפו פחות משלוש שנים מאז הרשעתו האחרונה, בשנת 2013; עוד טענה, כי אין בהליך השיקום שעבר ליפשיץ כדי להכריע את הכף במקרה דנא; לשיטתה, נוכח עברו הפלילי, חומרת העבירות, ומדיניות הענישה הנהוגה, שיקולי השיקום יכולים לבוא לידי ביטוי רק **בתוך** מתחם העונש ההולם. על כן, הטעימה המאשימה, אין לחרוג ממתחם העונש ההולם בעניינו.

6. ההגנה, מאידך גיסא, ביקשה לקבוע כי מתחם העונש ההולם נע במקרה דנא בין 7 חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות, לבין מאסר בפועל לתקופה ארוכה "אפילו כזו כפי שהוטלה על ריימונד" (33 חודשי מאסר). הסגור, עו"ד שניידרמן, ביקש מבית המשפט **לחרוג** ממתחם העונש ההולם על פי סעיף 40 לחוק העונשין, למעשה - תוך אימוץ המלצת שירות המבחן, ולהשית על הנאשם עונש של שעות לתועלת הציבור, אף בהיקף נרחב מזה שהומלץ על ידי שירות המבחן (יוער, כי טיעונים אלה נשמעו עובר לתסקיר מיום 2.8.2020, ועל כך עוד להלן).

לשיטת ההגנה, עתירת המאשימה לפיה מיקומו של ליפשיץ במדרג העברייני הוא "גבוה" היא שגויה, נוכח הודאתו

באשמה ולקחת האחריות על מעשיו, להבדיל מנאשמים אחרים בפרשה זו. אליבא דהסנגור, היקף מעשיו של סינטס היה "רחב יותר" מזה של ליפשיץ, הגם שניתן לראות (גם) בו, מבחינה משפטית, "עבריון עיקרי".

ביחס לנסיבות ביצוע העבירות, טען הסניגור כי יש משמעות לכך ששטרות הכסף המזויפים הוטמנו בבית אימו הקשישה של ליפשיץ, ללמדך כי - "אין המדובר בעבריון של משפחת פשע... הוא לא אדם שיקח קרטון עם 600 אלף דולר מזויפים וישים אצל אמו הקשישה בבית. מי ששמים אצלו את הכסף הוא בדרך כלל בתחתית ההיררכיה...". הסניגור הטעים, כי בסופו של יום לא נגרם כל נזק ממעשיו של ליפשיץ (במישור הכלכלי או ביחסי החוץ), ויש ליתן משקל לעובדה זו, לקולא כמובן.

הסניגור אף הדגיש, כי מתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו של סינטס "אינו מחייב את בית המשפט כאן", וממילא היה מדובר שם בנסיבות חמורות בהרבה מעניינו, לתפיסתו.

ביחס לעונש המתאים לנאשם והבקשה לחרוג מגדרי מתחם העונש ההולם, עמד הסניגור על קורותיו של ליפשיץ ועל הליך שיקומו המוצלח, תיאר את המהפך שחל בחייו בשנות ה-90 כמעין "השגחה עליונה"; הסניגור טען כי מאז נישא, פתח ליפשיץ בחיים חדשים ונורמטיביים כאב המשפחה, ו"מכות" שנחתו עליו הובילו אותו להתדרדר בחזרה לשימוש בסמים ולביצוע עבירות פליליות.

כך עו"ד ד"ר שניידרמן: "... הוא עובד ומתפרנס ביחד עם רקפת וחוטף מכות אמיתיות, קיבל התקף לב בגיל 40, סובל מבעיות רפואיות לא פשוטות, חלקן בגלל ההתנהגות שלו, אפס משמעת עצמית אבל הוא סובל מזה. ואלה מכות, וכשאחיו נפטר צעיר יחסית 3 ימים לפני בר המצווה של ילדיו, וכשהוא נזרק מהצפון ולא מצליח להתקבל למקומות עבודה שחייבים להציג רקורד נקי זו מכה. ... מכות כאלה ... גורמות לכך שאנשים מתדרדרים חזרה לסמים. נכון שניתנה לו הזדמנות בסוף שנות ה-90 להשתקם מהסמים ולקח אותה בשתי ידיים. הוא לא חזר לשם שנתיים שלוש לאחר מכן. הוא נפל לסם שנים רבות לאחר מכן לאחר שחוזה כל מה שחוזה".

בהמשך דבריו הוסיף הסניגור כי: "...הוא בן 56, עלה על דרך המלך בשנים האחרונות, נגמל מהסמים, חינוך ילדים ביחד עם רקפת לתפארת, מסייע לה בעבודות הבית ובעבודות הלא פשוטות שהיא מבצעת ומרוויח את לחמו ביושר. אם זה לא מצדיק סטייה לקולא מהמתחם אז שום דבר לא מצדיק".

ההגנה הצביעה גם על נסיבות נוספות ביחס לליפשיץ, ובכלל זה מצבו הבריאותי הלקוי, מצבה הכלכלי הקשה של המשפחה, והקשיים עמם מתמודד ילדו הקטין.

7. במסגרת טיעוני ההגנה לעונש העידה רקפת ליפשיץ, אשתו של הנאשם, והוגשו מסמכים (נע/1 - נע/9) לתיק בית המשפט (ראו פירוט להלן בסעיפים 15-16). הנאשם בדברו האחרון אמר לבית המשפט את הדברים הבאים:

"קודם כל אני רוצה להגיד שאני מצטער ולוקח אחריות מלאה על כל הנושא הזה של הזיוף של הכסף. משנת 2000, אוגוסט 2000 שהשתחררתי, הייתי נקי טוטאל מסמים, לכמעט 10 שנים. כמו שאשתי סיפרה, עברנו בתחילת שנות ה 2000 עברו לבני יהודה, בדרום רמת הגולן. עם שלושת הילדים. עבדתי והיתה לי משאית של פסולת ברזל, אשתי היתה משזרת פרחים. הכל היה בסדר, אבל לא יכולתי להביא תעודת יושר ואז העו"ס אמרה איזה משפחה נפלאה וילדים. (ממרר בבכי).

היא אמרה שאנחנו משפחה נפלאה ושנחנו לא יכולים להתקבל, היתה איזה הרחבה של הקיבוץ. וזהו, אחרי זה תקופה שהיינו שם 4 שנים, ירדנו, בתחילת שנות ה 2000 הייתי גר אצל אמי בבית ורצינו להתרחק מהחברים והאנשים שאני מכיר, ולכן עברנו לרמת הגולן. צליל נולדה וגם הבנים נולדו. ואז עלינו לרמת הגולן, לא התקבלנו וירדנו משם, הגענו לצור הדסה, המשכנו לעבוד בשווקים אבל פחות הלכתי לקבוצות, פחות חייתי מה שהייתי צריך לעשות. היה לי עוד שותף שברח עם הרבה כסף שחור מכל העבר שלי, והוא ברח עם הרבה כסף שזה מיטט אותי נפשית וכלכלית ורוחנית. ואחי נפטר, הוא אח מאוד קרוב שלי ששנים חי בארה"ב ובשנים האחרונות בסוף הוא נרדם בדום לב אצל אמא שלי והלך.

מה שאני רוצה להגיד שלאט לאט שעזבתי את כל הקבוצות האלה ואת הכל ומכל הנפילה של הכסף, אז התחלתי להתחבר לחברים האלה מהעבר, התחלתי להשתמש בסמים, הייתי באי שפיות. (בוכה). עד 2013-2014 הילדים שלי לא מכירים את הדברים האלה בכלל. המחיר של נפילה שאתה נקי, כל יום להסתכל במראה.... הסתבכתי, מכרתי את הבית של אמא שלי, זה בית שאבא שלי בנה, להסתכל כל יום בפנים לאישה בת 80... זה לא נעים. ואני פשוט לא ישנתי, וניצלו אותי בקטע של הכסף וחיפשתי קיצורי דרך, לא ידעתי איך להתמודד עם זה. עשיתי מה שעשיתי. הסליחה היא מאוד קשה למי שנקי, כל יום בבוקר לקום ולהסתכל על כל הדברים האלה ולהתחיל להיות נקי עוד פעם, ומשום דבר, עם 3 ילדים בבית ויש לי ילדה שהציעו לה להיות קצינה, יש לי ילד שמשחק כדורגל שרוצה ללכת לסיירת. ובכמה ימים היינו בבית ספר של דור, הבן הצעיר.

היינו לפני כמה ימים, הוא היה בטיול של גדנע 4 ימים. היינו באסיפת כיתה של דור, הוא בכיתה מיוחדת, דיברו על מסלולי התנדבות, כי יש לו נכות של 100 אחוז אבל הוא רוצה להתגייס עם החברים שלו. אני יכול להגיד שבשניה שנעצרתי התחלתי לאסוף את עצמי עוד פעם, המראה שלי, הדמות שבי שאני מכור לסמים, עד שמישהו מכיר ומסתכל, אני קפצתי מנושא לנושא ולא סתם הגעתי לבתי סוהר. היה לי אבא ניצול שואה. הספקתי לעשות איתו סליחה אבל עברתי השפלות.

בילדות שלי עברתי דברים חבל על הזמן, השפלות, מכות רצח... דברים לא נעימים. כל האינסטינקטים שלך מאוימים, בבית היה גיהנום. לילדים שלי אני נותן עוד דברים אחרים בבית, את כל כולי אני משקיע בבית. רקפת היא מתנה מה שקיבלתי.

.... אני מטפל סיעודי באנשים מאוד מבוגרים, אחד הלך לבית אבות, אנשים שהייתי רוחץ ויש לי עוד בן אדם מבוגר בן 80 סובל מדמנציה. זה עושה לי טוב וממלא אותי. אני רוצה להמשיך להיות יצרן בחברה ולא להגיע למקומות האלה. אני יכול להבטיח שלא תראה אותי פה יותר. אני מ 2010 עד 2014 לא הגעתי לבית המשפט. קשה לגדל 3 ילדים.

אני כל שבוע הולך לשיחה ויש לי מטפלת, אני הולך כל שבוע, אני הולך ביום שבת כי אני בשלילה. אשתי מקפידה אותי, אני בקבוצה בתל אביב של אנאי, אני מתחיל לעשות מה שצריך. טיפול ובדיקות שות, הכל פיקס".

8. גזר הדין בעניינו של ליפשיץ אמור היה להימסר בחודש פברואר שנה זו. ברם, נוכח עומס (ביחס לתיקי נאשמים עצורים), ובהמשך גם מחמת הנגיף, נדחה הדיון. על כן, נוכח חלוף הזמן, התבקש שירות המבחן להמציא תסקיר נוסף, אשר הוגש לבית המשפט ביום 2.8.2020 (להלן: התסקיר הנוסף).

9. מהתסקיר הנוסף עלה כי ליפשיץ שיתף את שירות המבחן בכך שהוא עובד בטיפול בקשישים, והציג תלושי משכורת שקיבל בשנה האחרונה; הוא הביע רצון להמשיך ולגלות מחויבות לטיפול במסגרת היחידה ובמרפאה לקבלת תחליף סם.

שירות המבחן ציין כי ממידע שהתקבל ממרפאת "צור אביב" נמסר כי ליפשיץ ממשיך להתמיד בתכנית הטיפולית, ללא כחל ושרק; הוא הקפיד להגיע בזמן, לשתף פעולה בדרישות ממנו, תוך קיום קשרים חיוביים ומכבדים עם צוות המרפאה ושאר המטופלים.

שירות המבחן הוסיף כי מדיווח עדכני שהתקבל מאת היחידה לטיפול בהתמכרויות במודיעין עלה כי ליפשיץ מגיע לשיחות טיפוליות אחת לשבועיים, במסגרתן הוא משתף ומעלה תכנים מעולמו הרגשי; עוד צוין כי הוא מטופל ביחידה מזה **שנתיים וחצי**, ונשקלת האפשרות לסיים את המפגשים הפרטניים נוכח התרשמותם מכך שהוא עבר שינוי משמעותי, ולשלבו בטיפול קבוצתי; ליפשיץ הביע נכונות לקחת חלק בטיפול זה (שיחל בהתאם להגבלות בעקבות נגיף קורונה).

שירות המבחן הוסיף עוד, כי בדיקות שנערכו לליפשיץ העידו על נקינות מסמית רחוב, ועל שימוש בתחליף סם מסוג "סבוטקס", בלבד (זאת, כדת וכדין); עוד ציין שירות המבחן כי לא נפתחו נגד ליפשיץ תיקים נוספים.

אשר לעונש: שירות המבחן ציין כי נוכח חומרת כתב האישום "אנו מבינים כי נדרשת המלצה לענישה משמעותית יותר, מזו שהומלצה בתסקירנו הקודם"; לפיכך, המליץ שירות המבחן להשית על ליפשיץ עונש של מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לצד צו מבחן למשך שנה, וענישה מותנית "משמעותית".

10. בישיבה שהתקיימה ביום 11.8.2020 הופנה הנאשם לממונה על עבודות שירות לצורך קבלת חוות דעת בעניינו; על פי חוות הדעת, הוא נמצא כשיר לביצוע עבודות שירות, במגבלות מסוימות בהתאם למצבו הרפואי.

11. בדיון שהתקיים ביום 27.10.2020, השלימה התובעת את טיעוניה לעונש, והוסיפה כי חרף המלצת שירות המבחן העדכנית, אין שינוי בעתירת התביעה לעונש; התובעת הוסיפה כי תסקירי שירות המבחן לא התייחסו ל"פן המרמתי ולקשר בין העבירות שביצע הנאשם לטיפול שניתן לו", עוד ציינה כי תסקיר שירות המבחן אינו "חזות

הכל" ועל בית המשפט לשקול שיקוליו, גם במנותק לתסקיר; התובעת הגישה פסיקה על מנת לתמוך בעמדתה, לרבות ביחס לסוגיית האיזון בין שיקולי השיקום לבין שיקולי הענישה הנוספים.

12. הסניגור השלים אף הוא את טיעוניו לעונש, וחזר על עיקרי עתירתו העונשית; הוא הוסיף כי מאז הדיון הקודם הצטרפו חוות דעת חיוביות ביחס לליפשיץ, לא נפתחו נגדו תיקים חדשים והוא עובד בצורה מסודרת בחברת שירותי סיעוד.

13. הנאשם, הוסיף על דבריו מן הדיו הקודם, ואמר את מילתו האחרונה (באמת), כך:

"רציתי להתייחס לגבי השיקום שהתובעת אמרה - משך קרוב ל 4 שנים אני עם שתי מטפלות למשך שבוע, שתי עו"ס אחת במודיעין והשניה בתל אביב, אני נותן בדיקות שתן עברתי קבוצות של כעסים וכל ההתנהגות שלי. צירפתי את הניירות גם. בחיים שלי לא עבדתי. זו פעם ראשונה בחיי שאני עובד. ובשנת 92 הייתי חיה רעה, כל מה שהתובעת אמרה (נכון)... מה שאני עושה היום זה אני. מה שהוא דיבר שאני מחליף חיתולים למבוגרים, אני צריך לצלם בוידאו להראות מה אני עושה ביום יום".

ראיות ההגנה לעונש

14. מטעם ההגנה העידה ביום 19.12.2019 רקפת ליפשיץ, אשת חיקו של ליפשיץ (להלן: רקפת); רקפת סיפרה בעדותה שהיכרותה עמו החלה בשנת 1994; בהמשך העידה, בין היתר, כך:

"קודם כל אחרי, כשהוא היה עדיין בפנים (בבית הסוהר) צליל נולדה, באיזה שהוא שלב עברנו לגור ברמת הגולן, עברנו לשם כדי לפתוח דף חדש ולהתרחק מהמוכר והידוע והלא טוב. היה לנו טוב מאוד שם. אני עבדתי בחנות פרחים, ולו היתה משאית איסוף ברזל. היה לנו מאוד טוב שם וגם לילדים ואז הגשנו הצעה לקנות חלקת אדמה כדי לבנות בית בקיבוץ אפיק, וצריך לשים הכל על השולחן. אמרנו את האמת ולא הסתרנו. שלחו לנו עו"ס הביתה והיא התרשמה לטובה אבל קבלנו תשובה שלילית בעקבות העבר שלו. אנשים לא רוצים לגור ליד אנשים עם עבר כמו של אלון. אלון מאוד נפגע מזה. עברנו לגור בצור הדסה. גם שם היה בסדר גמור. היתה לי חנות פרחים, הוא עזר לי ובמקביל עבד בסטוקים של בגדים. אחרי 4 שנים החלטנו, צור הדסה מאוד רחוקה מהכל, והיו לנו בעיות עם הילד..."

בהמשך עדותה, שיתפה רקפת את בית המשפט בנסיבות התדרדרותו המחודשת של ליפשיץ לשימוש בסמים, לרבות ביחס לעבירות נשוא כתב האישום:

"זה התחיל מזה שאחיו נפטר במפתיע, והוא קיבל את זה מאוד קשה כי אחיו חזר לארץ אחרי שנים בארה"ב, הם מאוד התקרבו אחד לשני ואלון לקח על עצמו את השיקום של הילד. הוא היה האח הבכור. והיתה אמורה להיות בר

מצווה לבנים ו 3 ימים לפני הוא נפטר במפתיע. זה היה בום לכל המשפחה. אלון לקח את זה מאוד קשה. מפה התגלגלו הדברים.

...

כל השנים שאני מכירה אותו, אני הכרתי אותו נקי, בשיקום. והנפילה הזו לא ידעתי איך לאכול אותה, אבל מה שהוא עושה עם עצמו עכשיו זה דברים שלא ראיתי אותו עושה, כמו עבודה קונבנציונאלית. בהתחלה היה במעצר בית מלא ואז הורידו כל פעם עד שהורידו בכלל. היה לו פחד לחפש עבודה בשוק החופשי בגלל העבר שלו, שירצו קורות חיים וכאלה. ואיזה חבר ממרפאת צור אביב מטפל בקשישים ואמר לו ויש לנו את אותה חברה במודיעין ונרשמנו והוא טיפל עד לפני חודשיים בשני קשישים.

עם שני הקשישים הרוויח בערך 6000 שח בחודש ועכשיו מרוויח 3000 והוא מקבל קצבת נכות.

אני היום מחלקת דואר. אני דוורית. אני מחלקת דואר בבית ועובדת 3 פעמים בשבוע במלצרות בתל אביב.

15. ההגנה הגישה עוד את המסמכים הבאים:

§ נע/1: מכתב לבית המשפט מאת בתו הבכורה של ליפשיץ מיום 10.12.2019: הבת, בת 20, חיילת בשירות סדיר, פרטה במכתבה את הקשיים שנגרמו ממעצרו של אביה, והתנאים המגבילים בהם היה נתון, ותארה אותו כ"אב שדואג ותומך ושתמיד היה לצידי בכל הרגעים המרגשים, השמחים, הקשים והעצובים בחיינו, יום אחד פשוט נעלם."

הבת כתבה כי מעשיו של אביה "לא נעשו בדרך הנכונה" והוסיפה: "היום הגענו לכאן (אל בית המשפט) יחד עם אבי כדי להראות שיש לו רצון ויכולת אמיתיים לשנות את התנהגותו ולהישאר איתנו בבית, לעבוד ולתמוך ולהיות נוכח כמו שכל אבא רוצה וצריך להיות, וכמו שהוא כבר מוכיח ועושה בשנתיים האחרונות".

§ נע/2: "תעודת גמר" מיום 30.8.2018 מאת מרפאת "צור אביב" המעידה על כך שליפשיץ "סיים בכבוד קבוצת נקיים 2018".

§ נע/3: "תעודת גמר" מיום 7.6.2018 מאת מרפאת צור אביב שעניינה "אישור ש(ליפשיץ) סיים בכבוד קבוצת תקשורת וניהול כעסים".

§ נע/4: מכתב מיום 1.12.2019 מאת קרני אושר ("פסיכותרפיסט מומחה בהתמכרויות ומשברי חיים") אל בית המשפט: קרני כתב שהוא שימש כמדריך במרכז "צור אביב", וניהל שיחות פרטניות עם ליפשיץ במשך שנה וחצי במסגרת זו. קרני הוסיף במכתבו כי ליפשיץ שיתף עימו פעולה, והיה "דמות חיובית";

לדבריו: "אלון תמיד דיבר בכנות והצטער על הטעות שעשה וביקש למצא את הדרך לשקם את מעשיו ולבנות חיים נורמטיביים ודיבר על הפחד לחזור אחורה ולאבד את אשתו וילדיו".

קרני כתב עוד, כי בין החודשים אפריל עד יוני 2018, ליפשיץ לקח חלק בסדנת תקשורת וניהול כעסים בהנחייתו; קרני שיתף את בית המשפט בכך שלפשיץ הגיע לכל הפגישות, בזמן והיה שותף פעיל בסדנה.

קרני חתם את מכתבו כך: "מניסיוני המקצועי, אין לי ספק שאלון עשה שינוי בחייו ובחר בדרך חיובית יותר ולדעתי המקצועית כל עונש מאסר יכול להחמיר את מצבו ויכול לסכן את משפחתו".

§ נע/5: מכתב מיום 17.11.2019 מאת יערה בן יהודה, עובדת סוציאלית במרפאת "צור אביב" הממוען אל בא כוחו של ליפשיץ. בן יהודה כתבה כי ליפשיץ מטופל במרפאת "צור אביב" מיום 18.6.2017; הוא השתלב בתכנית טיפול אינטנסיבית במסגרתה "הצליח להיעזר בשיחות הפרטניות ונראה כי העלה קשיים אותנטיים ורכש כלים להתמודדות עם אתגרים בחייו".

בן יהודה כתבה כי כיום ליפשיץ לוקח חלק בטיפול בהיקף נמוך יותר, בהתאם לצרכיו, הכולל הגעה למרפאה בתדירות של אחת לשבועיים לצורך קבלת טיפול תרופתי, מעקב רפואי, מסירת בדיקות שתן, וטיפול פסיכו-סוציאלי מעקבי. בנוסף, סיים ליפשיץ קבוצה טיפולית בהצלחה.

בן יהודה הוסיפה כי "אלון משתף פעולה באופן מלא עם התכנית הטיפולית ומפגין מוטיבציה וכוחות לשיקום חייו. בדיקות השתן של אלון נקיות עוד מתחילת הטיפול. בכל תקופת הטיפול לא נרשמו כל בעיות היעדרות או התנהלות. אלון מקפיד להגיע בזמן ולשתף פעולה, ומקיים קשרים חיוביים ומכבדים עם צוות המרפאה ועם שאר המטופלים".

לסיכום דבריה כתבה בן יהודה כי "אנו מקווים כי ההחלטה המשפטית תאפשר את המשך תהליך השיקום אשר אלון עובר בשנתיים וחצי האחרונות".

§ נע/6: תלושי שכר שהונפקו לליפשיץ מאת "מסר סיעוד ורווחה".

§ נע/7: אישור מידע רפואי אודות ליפשיץ מיום 6.9.2019 מאת ד"ר יבגני שוסטר, קופת חולים מכבי.

§ נע/8: חוות דעת פסיכולוגית מיום 13.7.2013 מאת עירית חגי, פסיכולוגית התפתחותית מומחית, ביחס לבנו הקטין של ליפשיץ. מפאת פרטיות הקטין לא ארחיב כאן, אולם ניתן לומר, בפירוש, כי מדובר בקטין הזקוק לתמיכה רבה.

§ נע/9: אישור מטעם חברת מסר מיום 26.3.2020 לפיו ליפשיץ עובד בחברה והוא מוגדר כעובד חיוני בסיעוד.

§ מסמך מיום 28.10.2020 מטעם חברת מסר - המעיד גם על רצף העבודה הנאה - לפיו ליפשיץ "... עובד בנאמנות בעבודה עם קשישים סיעודיים, מרבה לקבל מחמאות מהמשפחות".

דין והכרעה: הנאשם 1 שעבר עבירות חמורות בשנת 2016 אינו אותו אלון ליפשיץ שדינו נגזר היום

טרם דיון לגופו של עניין, ראיתי להבהיר כי הכלל הוא שאדם שקושר קשר עם אחרים, קשר מתוכנן היטב, לזייף סך של 600,000 דולר, באיכות משובחת, על כל ההשלכות החמורות הנגזרות מכך, הרי - שפניו מועדות אל בית האסורים, ולשם בלבד. כאשר כלל זה - המכתיב עונש חמור לזייפן כגון דא - עמד לנגד עיני, כפי טענתה הנכוחה של התביעה, יש לומר, נפיתי לבחון את טיעוני הצדדים, את הפסיקה, את נסיבותיו של ליפשיץ, ובסוף הדרך באתי לכלל מסקנה שיש לגזור דינו לחסד ולא לשבט. על כך להלן.

מתחם העונש ההולם

16. הערך המוגן בעבירות נשוא כתב האישום הוא שמירה על כלכלת המדינה ועל ערך המטבע שלה, וכן שמירה על חיי מסחר תקינים בתוך המדינה ומחוצה לה גם יחד. אין לחדד: מידת הפגיעה בערכים המוגנים במקרה דנא היא ברמה בינונית- גבוהה. מחד גיסא, מדובר בסכום לא מבוטל - מעל 600,000 דולר של שטרות כסף מזויפים; מאידך גיסא, אלה לא הופצו למסחר בשוק החופשי, אלא שלמרבה המזל (גם של ליפשיץ עצמו) נתפסו על ידי המשטרה עוד טרם הפצתם ברבים.

17. הדין עם התביעה גם ביחס לנסיבות ביצוע העבירה: לא יכולה להיות מחלוקת כי למעשיו של ליפשיץ, יחד עם המעורבים הנוספים, נלווה תכנון מוקדם, משמעותי, לאורך חודשים. גם חלקו של ליפשיץ בביצוע העבירות הוא מרכזי. עם זאת, הנזק מביצוע העבירות היה פוטנציאלי בלבד (ואף בכך איני מקל ראש), שכן הכסף המזויף לא הגיע לקונים או מוכרים תמימים, והמסחר התקין במדינה, או בחו"ל, לא נפגע.

18. מדיניות הענישה הנהוגה: עיון בפסיקת בתי המשפט בעבירות נשוא כתב האישום מעלה כי היחס של בית המשפט לעבירות אלה הוא מחמיר באופן יחסי, ונקודת המוצא היא כי יש ליתן לשיקול ההתרעה את המשקל "העיקרי" בשיקולי הענישה (ראו לדוגמא את ע"פ 189/87 **מדינת ישראל נ' צצאשווילי** [ניתן ביום 24.3.1988]). הפסיקה אף גילמה את שאמרנו לעיל: ככלל, וברוב המקרים, החליטו בתי המשפט להשית על הנאשמים בעבירות דנא עונש של מאסר לריצוי בפועל, ממש.

19. ראיתי להתייחס ראשית אל ת"פ (ת"א) 2587-08-16 **מדינת ישראל נ' סינטס** (ניתן ביום 2.7.2017) (להלן: עניין סינטס), במסגרתו נדון עניינו של גיבור אחר בפרשה דנא. על פי העובדות בהן הורשע סינטס,

במסגרת הסדר טיעון, הוא חבר לקשירת הקשר עם ליפשיץ ונסימוב לייצר שטרות כסף מזויפים ולהפיצם, ואכן ייצר שטרות כסף מזויפים בסך כולל של **מיליון דולר**, אותם מסר לידי הנאשמים. עוד הורשע סינטס בכך שהנאשמים הפיצו, על דעתו, את שטרות הכסף המזויפים שמסר להם; לא למותר לציין, כי סינטס הורשע עוד באישום נוסף, לאחר שביקש לפתוח חשבון בנק באמצעות תעודת זהות של אדם אחר, אליו התחזה.

בית המשפט קבע כי בכל הנוגע לאישום הראשון (הרלוונטי לענייננו) מתחם העונש ההולם נע בין 33 ועד 60 חודשי מאסר. בסופו של יום, גזר בית המשפט על סינטס בגין כלל העבירות ולאור נסיבותיו האישיות עונש של 33 חודשי מאסר בפועל, ומאסר על תנאי.

התביעה וההגנה הגישו ערעור נגד גזר הדין; ערעור ההגנה נדחה, וערעור המדינה התקבל, בהסכמת הצדדים, באופן שהוטל על סינטס, בנוסף לעונש שנגזר עליו, קנס כספי בסך 15,000 ₪.

20. קיימות עוד דוגמאות רבות ביחס למדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירות נשוא כתב האישום; ראו לדוגמא את עפ"ג (ת"א) 15156-08-14 **מדינת ישראל נ' יעקבי** (ניתן ביום 10.12.2014); רע"פ 2169/19 **אופיר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 15.5.2019), רע"פ 2425/19 **קובלר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 15.5.2019); רע"פ 3908/07 **קיקוזשוילי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 20.5.2007); ע"פ (י-ם) 12829-12-11 **מדינת ישראל נ' ביבי** (ניתן ביום 16.12.2012); ת"פ (ת"א) 5981/01 **מדינת ישראל נ' חמצני** (ניתן ביום 28.11.2002).

ראו גם את סקירת הפסיקה המקיפה שערך בית המשפט בעניין סינטס (ראו סעיף 7 לגזר הדין), ובין היתר במיוחד אל ע"פ 240/88 **נסחלטשווילי נגד מדינת ישראל** (ניתן ביום 21.8.1988), שם דחה בית המשפט העליון את ערעור המערער נגד גזר הדין שהושת בעניינו, שכלל עונש של 30 חודשי מאסר בפועל. המערער דשם הורשע, בין היתר, בעבירה של ניסיון לזייף שטרי כסף בסכום עתק של **עשרות מיליוני דולרים** כאשר התכנית לא יצאה אל הפועל, בסופו של דבר. בע"פ 201/86 **בדש נגד מדינת ישראל** (ניתן ביום 30.10.1986) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר הדין שהוגש מטעם המערער; על המערער הושת עונש של 40 חודשי מאסר בגין **זיוף כמיליון דולרים והפצת 300,000 דולר מתוכם**.

21. הנה כי כן, לאור כל האמור לעיל, אף נוכח מתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו של סינטס, שהורשע בזיוף שטרות בהיקף של מיליון דולר (הנאשם הורשע בזיוף של כ- 60% מסכום זה) אני קובע כי מתחם העונש ההולם במקרה דנא נע בין 24 חודשי מאסר בפועל ועד 42 חודשי מאסר בפועל.

חריגה ממתחם העונש ההולם לפי סעיף 40 לחוק העונשין, והעונש המתאים לנאשם

22. בהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין, בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, ולהקל עם נאשם, על דרך גזירת עונש מחוץ למתחם הענישה ההולם את העבירות שבוצעו. על פי הדין, חריגה

ממתחם הענישה (לקולא) תיתכן אם הנאשם השתקם או, למצער - יש סיכוי של ממש שישתקם. בית המשפט העליון קבע, במסגרת ע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 18.4.2018) (להלן: עניין קרנדל), כי את התשתית העובדתית להוכחת סיכוי השיקום ניתן לגבש באמצעים ראייניים שונים, ובראשם תסקיר שירות המבחן; עוד נקבע, כי הפעלת הסמכות לפי סעיף 40 לחוק העונשין אינה מוגבלת לעבירות **קלות בלבד**. השיקולים שנקבעו על ידי בית המשפט העליון על מנת להעריך את שיקומו או סיכוי שיקומו של הנאשם הם, בין היתר, המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם, הליך של גמילה מהתמכרות, השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים, אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה, הבעת חרטה כנה על מעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה. בית המשפט העליון הוסיף כי שילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על סיכוי של ממש לשיקום.

23. לגבי ידי, לא יכולה להיות מחלוקת כי ליפשיץ עבר כברת דרך ארוכה מאז ביצוע העבירות על ידו; דומני כי אף התביעה אינה טוענת אחרת. אולם, האם עניינו של ליפשיץ נופל בגדרי סעיף 40 לחוק העונשין, זה המבכר שיקום על פני גמול הולם לעבירות שבוצעו? סבורני, כי יישום המבחנים אשר סותתו על ידי בית המשפט העליון על ליפשיץ, מוביל למסקנה כי ליפשיץ אכן השתקם (ולכל הפחות יש סיכוי טוב מאד לכך שישתקם ולא בעתיד הרחוק), כהגדרת המונח בחוק, ועל כן רשאי בית המשפט להשית עליו ענישה החורגת לקולא ממתחם העונש ההולם.

24. הליך השיקום: הוכח, באמצעות תסקירי שירות המבחן ובראיות בכתב, כי ליפשיץ - שאין חולק כי היה מכור לסמים - מטופל במשך כשנתיים וחצי על ידי מספר גורמים במקביל:

§ מרפאת צור אביב (מרפאה לטיפול בתחליף סם מטעם משרד הבריאות);

§ היחידה לטיפול בהתמכרויות במודיעין;

§ שירות המבחן.

כל הגופים הללו, כאלה שאין חולק על ה"אובייקטיביות" שלהם, או על מקצועיותם וסמכותם, מעידים כי הטיפול הממושך והאינטנסיבי בליפשיץ נשא פרי, וכי קיימות אינדיקציות אובייקטיביות להצלחת ההליך השיקומי בעניינו.

25. ליפשיץ אף ערך שינוי רגשי עמוק, אם בכלל ואם ביחס לביצוע העבירות החמורות שביצע.

כך לדוגמא, ביחס להסתבכותו בפלילים, הדגים ליפשיץ, בתחילת הדרך, קושי להתבונן במעשיו והשלכותיהם; שירות המבחן התרשם אז כי הוא התנהל באופן פורץ גבולות, לצורך סיפוק צרכיו המידיים. התנהלות זו ודפוסי החשיבה הישנים - התפוגגו אט אט, בחסות הטיפול הפרטני והקבוצתי.

"במהלך האבחון", כך שירות המבחן, "התרשמנו כי אלון משתף בפתיחות על התנהלותו הבעייתית לאורך השנים והצורך בטיפול במצבו"; ליפשיץ שיתף את שירות המבחן כי מעורבותו בעבירות נשוא כתב האישום נעשתה על רקע מצבו הכלכלי הדחוק והתמכרותו לסמים באותה העת.

שירות המבחן תאר בתסקירו כי ליפשיץ שיתף (ומשתף) פעולה באופן מלא בהליך הטיפול, ונתרם ממנו. יתרה מזאת: מכיוון שלפשיץ עבר טיפול עוד בהליך המעצר ולאורך זמן לא קצר, והוכיח כי "יש עם מי לעבוד", שירות המבחן קבע, באופן יוצא דופן, להבנתי, כי "אין יעילות" בהשתלבותו של ליפשיץ בתכנית שיקומית בבית משפט קהילתי "נוכח יכולתו כבר כעת ולאורך תקופה ממושכת להיעזר בגורמי טיפול מגוונים לצורך קידום מצבו" (תסקיר מיום 14.11.2019); הלכה למעשה, כבר לפני כשנה, סבר שירות המבחן כי יכולותיו והישגיו הטיפולי של ליפשיץ גבוהים מידי לשילובו בבית משפט קהילתי, ושליחתו שמה תהא בבחינת ברכה לבטלה.

26. גם גורמי הטיפול השונים, סברו כי ליפשיץ משתף מעולמו הפנימי בטיפול, ויש שינוי בהתייחסותו הרגשית להתנהלותו פורצת החוק.

27. במרפאת צור אביב נטל ליפשיץ חלק בטיפול תרופתי, השתלב במעקב רפואי ומסר בדיקות שתן אקראיות (שנמצאו תמיד נקיות). בנוסף, לקח ליפשיץ חלק בטיפול "פסיכוסוציאלי מעקבי" ואף השתתף בקבוצת תמיכה למכורים נקיים (תסקיר מיום 14.11.2019); ליפשיץ סיים את הקבוצה בהצלחה ביום 30.8.2018 וקיבל "תעודת גמר" לאחר סיומה (נע/2). מרפאת צור אביב שילבה את ליפשיץ גם בקבוצה טיפולית נוספת, "קבוצת תקשורת וניהול כעסים" אותה סיים בהצלחה ביום 7.6.2018; אף בגין סיום קבוצה טיפולית זו הוענקה לו תעודת גמר (נע/3).

צור אביב מסרה לשירות המבחן, בעת ההיא, כי ליפשיץ "משתף פעולה, משקיע מאמצים להיפתח במסגרת הטיפול הפרטני. ניכר כי באופן הדרגתי, פיתח שיח רגשי מקדם וכי הערכתו העצמית עלתה עם הזמן" (תסקיר מיום 14.11.2019); גישה זו עלתה בקנה אחד עם התרשמותו של המטפל קרני אושר, ולפיה "אלון תמיד דיבר בכנות והצטער על הטעות שעשה וביקש למצוא את הדרך לשקם את מעשיו ולבנות חיים נורמטיביים ודיבר על הפחד לחזור אחורה ולאבד את אשתו וילדיו... אלון הביע חרטה ונכונות לשינוי..." (נע/4); בן יהודה (עובדת סוציאלית במרפאה) חזקה אף היא את המסקנה לפיה הליך הטיפול של ליפשיץ במרפאה היה מוצלח, ולדבריה, בין היתר: "אלון משתף פעולה באופן מלא עם התכנית הטיפולית ומפגין מוטיבציה וכוחות לשיקום חייו... **בשנה הראשונה לטיפול אצלנו התכנית הטיפולית של אלון היתה אינטנסיבית.** אלון הצליח להיעזר בשיחות הפרטניות ונראה כי העלה קשיים אותנטיים ורכש כלים להתמודדות עם אתגרים בחייו..." (נע/5; ההדגשה שלי - ש.ב.).

28. במקביל להשתלבותו של ליפשיץ במרפאת צור אביב (יוני 2017), הוא שולב גם ביחידה להתמכרויות במודיעין, שם לקח חלק בטיפול, ומסר - לאורך תקופה של שנתיים ימים (!) - בדיקות שתן נקיות משרידי סמים; ביום 19.9.2019 נמסר מהיחידה אל שירות המבחן כי הוא מטופל שם במשך שנתיים, כאמור, במהלך שולב בטיפול פרטני על ידי מנהלת היחידה, אחת לשבוע (תסקיר מיום 14.11.2019); היחידה התרשמה כי חל שינוי חיובי אצל ליפשיץ כתוצאה מהטיפול, וההליך הטיפולי "**ממוקד בשינוי דפוסי חשיבה והתנהגות פוגעניים, אותם**

סיגל לאורך השנים. זה המקום להזכיר, כי ליפשיץ היה שור מועד בצעירותו, ידע תקופה של הפוגה לאורך עשור, ואז חזר לסורו; לא קל לשנות דפוסי חשיבה מושרשים מנוער, ובכל זאת, יכל להם ליפשיץ. שירות המבחן הוסיף עוד, כי היחידה שוקלת את האפשרות **לסיים את הטיפול הפרטני**, נוכח התרשמותם שהוא כבר **עבר שינוי חיובי** והוא ישולב בהמשך (נוכח מגבלות נגיף הקורונה) בטיפול קבוצתי (תסקיר מיום 2.8.2020).

29. הנה כי כן, המסקנה חד-משמעית: משך שנתיים וחצי השקיע ליפשיץ, בהצלחה מרובה, את כל מאודו, בטיפול משולש: **תרופתי, קבוצתי (שתי קבוצות שונות) ופרטני** - אשר הביאוהו לשינוי תודעתי חשיבתי, ולשינוי דפוסי התנהגות עבריינית אשר סיגל לעצמו לאורך השנים.

30. בית המשפט העליון קבע כאמור, בפרשת **קרנדל** (לעיל), כי ניתן ללמוד על סיכויי שיקום מוצלחים בהתאם לסעיף 40 גם מחזרתו של הנאשם אל דרך הישר; גם כאן עמד ליפשיץ במבחן. לא זו בלבד שמתסקירי שירות המבחן עולה כי הוא מתנהג באופן תקין ושומר חוק, אלא שלראשונה בחייו מצא משלח יד לגיטימי, ולא מן הקלים. הוכח כי ליפשיץ עובד, משך תקופה לא קצרה (לאורך חודשים רבים) כמטפל בקשישים, מטעם חברת "מסר", ואף הגיש תלושי משכורת שקיבל עבור עבודה זו. החברה המעסיקה את ליפשיץ אישרה, במסמך עדכני להיום, כי ליפשיץ "עובד בנאמנות בעבודה עם קשישים סיעודיים, מרבה לקבל מחמאות מהמשפחות". כמה זיפנים, קושרי-קשר, הפכו עורם, ממש כך, במסגרת טיפול ושיקום, זנחו את מלאכת הזיוף ועברו לטפל בקשישים? ליפשיץ סיפר בבית המשפט כיצד הוא מסייע למטופליו, מקלח אותם, בעוד עיניו בורקות, גם נוכח תוכן דבריו, גם נוכח העובדה שהתגאה בכך שבגילו הנוכחי, קיבל לראשונה תלושי משכורת, כאחד האדם? בל יטעה הקורא, ידוע ידעתי כי ליפשיץ איננו פלורנס נייטינג'יל^[1]. אבל בכל זאת, נער הייתי גם זקנתי (קמעה), וטרם חזיתי בעבריינים, בוודאי כאלה שהפסע היה מושרש בהם מנוער, אשר הפשילו שרוולים ועברו לקלח את מטופליהם הקשישים.

31. אף זאת: מעבר לעבודתו הלגיטימית והמיוחדת של ליפשיץ, חיוני לומר - בבחינת תנאי בלעדיו אין - כי מאז האירוע נשוא כתב האישום, משנת 2016 - לא נפתחו לחובתו תיקים חדשים; גם עובדה זו מהווה אינדיקציה מובהקת לשינוי העמוק שעבר על ליפשיץ, והיא מלמדת על התנהלותו הנורמטיבית היום, ולאורך זמן.

לאור כל המקובץ לעיל, דומה כי ניתן לומר בבטחה, כי בהחלט קיימת הצדקה לחרוג ממתחם העונש ההולם בעניינו של ליפשיץ.

The Road Not Taken - נסיבותיו האישיות המיוחדות של ליפשיץ

32. שאלה נוספת עליה יש לתת את הדעת מתייחסת לכברת הדרך אותה יש ללכת לכיוונו של ליפשיץ: האם השיקום שעבר מספק בסיס להקלה מסוימת בעונשו, כך שיישא בעונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, אולם קצר יותר מזה ההולם את גמולו, או שמא - מן הדין לפסוע צעד או שניים נוספים, ולהשית עליו עונש של מאסר בפועל, אך כזה שירוצה בעבודות שירות?

33. השאלה דלעיל לא נעלמה מעיני התובעת המלומדת והיסודית, עוה"ד פתל, אשר התייחסה אליה, בטיעוניה; לשיטת המדינה, הרי שגם אם יחליט בית המשפט להקל בעונשו של ליפשיץ, בכל זאת יש להשית עליו עונש הכולל מאסר מאחורי סורג וברית, נוכח שיקולי ענישה נוספים, מעבר לשיקום. התובעת אף הגישה פסיקה בענין, בכדי לבסס טיעונה, ולפיה - "במקרים מסוימים 'בצד ההכרה כי שיקולי שיקום מצדיקים סטיה ממתחם העונש ההולם, שיקולי גמול והרתעה אינם מאפשרים לפטור את המערער כליל מעונש מאסר, ואף מחייבים החמרה בעונשו'" (רע"פ 2361/20 **בן אדרת נ' מדינת ישראל** [ניתן ביום 6.4.2020]).

ואכן, בהחלט יש מקרים, בהם גם שיקום יוצא מן הכלל, כפי השיקום כאן, לא יהא בכוחו להביא את הנאשם המשוקם אל חוף מבטחים. לעיתים, אין מנוס, והאינטרס השיקומי יקבל מעמד משני אל מול פני שיקולי הענישה האחרים (במיוחד אם המדובר במקרה הנופל בגדר סעיף 40ד[ב] לחוק העונשין, במקרים בהם היו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה). פשיטא, כי על מקרה להיבחן לגופו, שהרי ענישה היא מלאכה של ניתוח אינדיבידואלי.

34. לא למותר לציין, כי הנחיית בית המשפט העליון, עליה עמדנו לעיל, כי שיקום עשוי "להציל" ממאסר, גם אם מדובר בסטיה של ממש ממתחם העונש, אינה בבחינת רטוריקה, גבוהה-גבוהה, שאינה מיושמת, הלכה למעשה. הנה מספר דוגמאות, אשר לטעמי מתאימות לעת יישום, גם כאן, בשינויים המחוייבים כמובן.

במסגרת פרשת **קרנדל** (לעיל) הורשעה המערערת בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע, סיוע לחטיפה, סיוט לתקיפה הגורמת חבלה של ממש ושיבוש מהלכי משפט. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 חודשי מאסר ועד 36 חודשי מאסר והשית על המערערת שישה חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות.

במסגרת ע"פ 861/18 **סבן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 2.4.2019) הורשע הנאשם בהפקה וייצור של סמים באמצעות מעבדה שהקים יחד עם אחרים, 283 שתילי קנבוס במשקל כולל של כ-92 ק"ג נטו. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 20 ועד 42 חודשי מאסר לריצוי בפועל, והשית על הנאשם 24 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הפחית את עונשו ל - 9 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות, בין היתר, ואולי בעיקר, להבנתי, נוכח הליך שיקומי מוצלח.

במסגרת ע"פ 5611/16 **סלב נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 14.9.2017) הורשע הנאשם בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע ובניסיון שוד. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 ועד 36 חודשי מאסר בפועל, והשית על הנאשם עונש של 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בית המשפט העליון הפחית את העונש ל-6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות נוכח שיקולי שיקום.

במסגרת ע"פ 779/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 12.4.2015) הורשע המערער בעבירה של שוד באיומי סכין של נהג מונית. בית המשפט המחוזי השית על הנאשם עונש של 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל; בית המשפט העליון הפחית את עונשו, נוכח שיקולי שיקום, ל-6 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות.

במסגרת ת"פ (מרכז) 58591-08-18 **מדינת ישראל נ' גרייף** (ניתן ביום 10.8.2020, הוגש ערעור לבית המשפט העליון מטעם ההגנה), הורשע הנאשם, בין היתר, בהחזקת קילו קוקאין. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שלוש שנות מאסר ועד שש שנות מאסר בפועל, והשית על הנאשם עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

במסגרת ת"פ (מרכז) 11608-07-16 **מדינת ישראל נ' היימפלד** (ניתן ביום 6.1.2019) הורשע הנאשם בעבירה של סיוע לייבוא סם מסוכן לאחר שנתפס בנמל התעופה כשברשותו מזוודה שהכילה 13,189 טבליות MDMA ואבקת סם MDMA במשקל 1,301.44 גרם. בית המשפט קבע שמתחם העונש ההולם נע בין 24 ועד 42 חודשי מאסר בפועל, והשית על הנאשם עונש של שישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

במסגרת ת"פ (י-ם) 37293-06-18 **מדינת ישראל נ' דהן** (ניתן ביום 7.6.2020) הורשע הנאשם בארבעה אישומים בריבוי עבירות זיוף שטר כסף, החזקת חומר לזיוף שטרי כסף ובשלש עבירות שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות. הנאשם, בין היתר, מכר לסוכן סמוי שטרות מזויפים בסך של כ- 230,000 ₪. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שמונה עשר לארבעים חודשי מאסר בפועל, והשית על הנאשם עונש של תשעה חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות.

35. הנה כי כן, דוגמאות מן הפסיקה, לעיל, מלמדות שאין כל מניעה לסטות, ובאופן מכריע, ממתחם עונש הולם, בכדי שלא לשלוח, במקרים המתאימים, נאשם פלוני שעבר הליך שיקום מרשים וכן, אל בית הסוהר. לטעמי, גם המקרה כאן מחייב העדפת האינטרס האישי, השיקומי, המשפחתי, של ליפשיץ, על פני עקרון הגמול ההולם. איני סבור, כדעת התביעה, כי הנסיבות כאן מגלמות "חומרה יתרה", חרף הערך הגבוה של הכסף המזויף; יתכן ומסקנתי היתה שונה לו היה הכסף מופץ ברבים, ובכך גורם נזק של ממש לציבור, אולם למרבה המזל - והודות לעירנותה של משטרת ישראל, יש לומר - לא כך הם פני הדברים. ברם, אפילו תאמר כי יש במעשיו של ליפשיץ חומרה יתרה - ואיני סבור כך - עדיין מסקנתי בדבר עונשו לא היתה משתנה, בנסיבות המקרה, שכן לטעמי, הן נסיבות מיוחדות ויצאות דופן המצדיקות, מעל לכל ספק, הימנעות מגזירת מאסר לריצוי בפועל.

36. לא אעמוד כאן שוב על הליך השיקום הארוך והאפקטיבי שעבר ליפשיץ, הן בתחום הגמילה מסמים, והן בתחום ההתנהגותי, אך כן אפנה לכך שכל גורמי הטיפול המקצועיים, **מטעם המדינה** (משרד הבריאות [מרפאת צור אביב], היחידה לטיפול בהתמכרויות ושירות המבחן), סברו כי השתת מאסר לריצוי בפועל לא תעלה בקנה אחד עם הליך השיקום (ועם האינטרס הציבורי, למעשה). אליבא דגורמי השיקום, מאסר אך עלולה להחמיר את מצבו של ליפשיץ ולסכן את משפחתו (מרפאת צור אביב - נע/4), ולשיטת מטפליה הם - "... מקווים כי ההחלטה המשפטית תאפשר את המשך תהליך השיקום אשר אלון עובר בשנתיים וחצי האחרונות." (נע/5). אף שירות המבחן המליץ, באופן מפורש, לאמץ את "האפיק השיקומי" בעניינו של הנאשם, בין אם בהשתת שעות לתועלת הציבור (תסקיר מיום 19.11.2019) ובין אם - במבט ריאלי ומפוקח יותר - על דרך של עבודות שירות (תסקיר מיום 2.8.2020).

37. אם לרגע קט הופיע היסוס לפניי בשאלת עונשו של ליפשיץ, אם לשולחו אל בית הסוהר חרף השיקום המרשים שעבר, אזי זה התפוגג, היה כלא היה, כאשר שמתני על המאזניים את נסיבות חייו, שלו ושל משפחתו.

38. אני ער לכך שמבחינה משפטית גרידא, השיקולים דלעיל "שייכים" לגורמים אותם יש לשקול **בתוך** מתחם העונש ההולם (ולא בעת השאלה אם לסטות ממנו, ועד כמה), אולם בכל זאת: ברי שגם בשעה שסוטה בית המשפט ממתחם העונש ההולם, עליו להתייחס לנאשם, לאיש ולנסיבותיו. פשיטא, שלשאלת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40 יא לחוק עדיין יש משקל, והם משחקים תפקיד, **גם מחוץ למתחם**, או אף בשאלה המכרעת כאן, **עד כמה יש, וראוי, לחרוג מן המתחם**.

ליפשיץ הוא אב לשלושה ילדים. אחד מילדיו הוא נכה "קשה", הלוקה באוטיזם, כזה הזכאי לקצבת נכות בשיעור של 100% מטעם הביטוח הלאומי, אשר סובל מבעיות וקשיים שונים (חוות דעת פסיכולוגית בעניינו, נע/8); מחוות הדעת עלה, בין היתר, כי על ההורים להיות מעורבים באופן אקטיבי בעזרה לבנם, בין היתר על ידי השתתפות ב"הדרכת הורים" ועוד. כל מי שפגש בימי חייו בהורה לילד אוטיסט, יודע אל נכון איזו מעמסה מונחת על כתפיו (לצד רגעי אושר, כמובן). החיים אינם אותם חיים עוד, וכמות האהבה, הסבלנות, החום וההכלה שיש להשקיע בילד כזה - היא אין סופית. מדובר בידיעה שיפוטית, אנושית. שמענו מגורמי הטיפול ומהמשפחה עצמה, מרקפת אשתו של ליפשיץ, ומבתו צליל, כי אלון הוא אב טוב, חרף העליות והמורדות הפליליות והנרקוטיות שידע בחייו. בתו של ליפשיץ כתבה מכתב אל בית המשפט (נע/1) במסגרתו סיפרה, בין היתר, כי ליפשיץ הוא "אב דואג ותומך ושתמיד היה לצידי בכל הרגעים המרגשים, השמחים, הקשים והעצובים בחיינו...".

39. עבריו שעובר הליך שיקום מוצלח, הליך לא פשוט כלל ועיקר (פיזית ונפשית), ובתוך כך הוא מצליח לשמור, או לחזור ולתפקד כאב, כאשר לנגד עיניו שלושה ילדים, בדגש על זה הנזקק כל כך לאבהותו, ראוי להערכה ועידוד, מוגברים, מצד בית המשפט. מעבר להערכה גרידא לליפשיץ עצמו, על אבהותו, בתא משפחתי בו ההתמודדות קשה מן הרגיל, הרי שגם מצד הילד קיימת חשיבות רבה לנוכחותו של האב בחייו. הדברים עולים מחוות הדעת בנושא (לעיל), והסניגור אף שיתף את בית המשפט בכך כי בימים אלה נמצאים ליפשיץ ובת זוגו בהליך אפוסטרופסות בעניינו של הבן המיוחד, ללמדך על התלות של הילד בהוריו, ועל החשיבות העצומה בהשגרתו של ליפשיץ לצידו. אף אני סבור כי ניתן להפריז ביחס לפגיעה שתדע המשפחה, נפשית וכלכלית גם יחד, אם יישלח ליפשיץ לכלא, במובן זה שרקפת, אשתו, עלולה לאבד את מקור פרנסתה (מכתת רגליה כדוורית שלוש פעמים בשבוע ומוסיפה מלצרות בתל אביב, כאשר עסקי המסעדות בחודשים האחרונים הם ברי רע, לשון המעטה) על מנת למלא את החלל ההורי שיווצר, בדגש על הטיפול בבנם המיוחד.

40. קורות חייו של ליפשיץ אינם פשוטים, והם כוללים הסתבכויות חוזרות עם החוק; לחובתו עבר פלילי הכולל 11 הרשעות, החל משנת 1982 ועד 2013 (עם הפוגה משמעותית בתווך).

ליפשיץ הסביר את חזרתו לביצוע עבירות בשנת 2013 על רקע משברים אישיים באותה תקופה: אי-קבלת משפחתו אל קיבוץ בו השתכנו לאורך שנים, ומות אחיו הצעיר, אשר הובילוהו לשוב ולהשתמש בסמים, וכפועל יוצא מכך - להתנהגות עוברת חוק. ליפשיץ סיפר בכאב על דחיית משפחתו על ידי קיבוץ ברמת הגולן, שם גרה המשפחה משך 4 שנים תמימות, לאחר גמילה קודמת ומוצלחת שלו משימוש בסם; משלא התקבלה המשפחה להרחבת

הקיבוץ, אך בשל העבר הפלילי של אב המשפחה, חזר ליפשיץ למדמנה, וכאשר פרץ משבר אישי נוסף - התדרדר שוב אל הסם ואל הפשע. נזכרתי בשירו הידוע של המשורר האמריקאי רוברט פרוסט, "הדרך שלא נבחרה" (The Road Not Taken), אגב הרהור על הבחירות שנטל אדם במהלך חייו. כאן, ליפשיץ דווקא בחר בדרך הנכונה, רצה להשתקע ברמת הגולן, בקיבוץ, שם עבדה אשתו בשזירת פרחים והוא באיסוף ברזל, והכל התנהל על מי מנוחות. לאחר ארבע שנים בקיבוץ הגישה המשפחה הצעה לרכישת קרקע, אולם עברו הפלילי של ליפשיץ - שלא הוסתר על ידו - היה בעוכרי המשפחה, כאמור. לו היתה ניתנת לליפשיץ האפשרות לממש את בחירתו הנכונה, את "הדרך שלא נבחרה", ולא בגללו, יכול שהיה מסתובב עד עצם היום הזה בקיבוץ שברמה, בחולצת פלאנל, ואשתו מפליאה בשזירת הפרחים, והכל פסטוראלי, לא סינטט ולא דולרים. לא זה המקום לדון בשאלת יחס החברה לעבריינים משתקמים, וברתיעה מהם. אבל, אם ניתנת לבית המשפט האפשרות, עתה, לאחר הליך שיקום מוצלח (נוסף) של ליפשיץ, לאפשר לו לבחור (שוב) ללכת ב"דרך הנכונה" שבחר, או ליתר דיוק - **להמשיך** וללכת בדרך זו, מן הראוי לעשות כן, בנסיבותיו של מקרה זה. אזכיר כמובן, כי אם חלילה יסטה ליפשיץ מדרך המלך, ולא יעמוד במבחן, אזי גם רוברט פרוסט המנוח, בכבודו ובעצמו, לא יועיל לליפשיץ, ולא יהא מנוס מלדון מחדש בשאלת עונשו, א-לה עתירת התביעה.

41. שוכנעתי, כי הגם שהמדובר בנאשם שלחובתו עבר פלילי שאינו קל, הוא ניצל את הליך השיקום המוצלח בכדי לרכוש כלים התנהגותיים ורגשיים, אפקטיביים ומשמעותיים, באופן שגם משברים עתידיים לא יובילו אותו לשימוש חוזר בסמים, ולביצוע עבירות פליליות. שקלתי גם את עתירת התביעה בעניין זה, לפיה לא ניתן לתת אמון בליפשיץ נוכח עברו הפלילי והמשפטי, אולם סבורני, נוכח הליך השיקום המוצלח, כי אין זה נכון "להרים ידיים" בעניינו, וגם אם נכשל בעבר, אף מספר פעמים, אין זה בהכרח מעיד על כישלון עתידי או על כך שיש להתייחס אליו בחשדנות. ראו, בשינויים המחוייבים, את קביעת בית המשפט העליון מפי כבוד השופט עמית במסגרת בש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סוויסה** (ניתן ביום 21.3.2011), היפה גם כאן, כהאי ליסנא: "עם זאת, יש לזכור כי קשה ההתמכרות לסמים כספחת, ולא כל מי שאינו מצליח בניסיון ראשון, שלישי או חמישי, ננעלו בפניו שערי גמילה. אדרבה, המומחים לדבר יודעים לספר כי דווקא אצל המכורים המבוגרים, אלו שהגיעו לשאול תחתיות, גדלים סיכויי הגמילה, לאחר ש"עייפו" כבר מדרך חייהם והגיעו לבשלות המאפשרת להם קבלת טיפול ושיקום..." אל כלל השיקולים הללו, הגם שדי בהם, לתפיסתי, מצטרף גם מצבו הבריאותי של ליפשיץ: נכה המוכר על ידי הביטוח הלאומי בשיעור 70%, סובל מצהבת C, בעיות בכבד ובלב, לאחר התקף-לב שעבר בהיותו בגיל 40. רק לפני מספר ימים אף התבשרנו, במסגרת עדכון שהוגש לבית המשפט, כי ליפשיץ אושפז בבית החולים לפני מספר ימים, לאחר שחש בכאבים עזים בבטנו; בבטנו התגלה גידול בכליה, באורך של כ- 4 ס"מ, שמהותו נבחנת בימים אלה, כאשר ברקע נשקלת כריתת חלק מהכליה, לצד ביופסיה.

42. כחומש חלף מאז העבירות נשוא כתב האישום. במהלך שנים אלו לא נפתחו נגד ליפשיץ תיקים חדשים. גם חלוף הזמן מביצוע העבירה, אשר נוצל היטב לטיפול ושיקום יוצאים מן הכלל, מוליכים למסקנתי כאן, לפיה ראוי - באופן חריג ויוצא דופן זה - להימנע ממאסר בפועל של ממש.

43. עובדה נוספת המאפשרת לטעמי את המתקת עונשו של ליפשיץ, נעוצה בשלושה חודשי מעצר ממש, מאחורי סורג ובריה, בהם שהה ליפשיץ בתחילת הדרך בפרשה זו. שלושת חודשי מעצר אלה, מביאים את עונשו של ליפשיץ, הלכה למעשה, לכדי **שנת מאסר**, סך הכל (מעבר לתקופה ארוכה של תנאים מגבילים ממש, בהם

שהה, לאחר שחרורו ממעצר).

44. התביעה קבלה כי הליכת כבדת דרך נכבדה כאמור לכיוונו של ליפשיץ שגויה גם בגלל הפגיעה בעקרון השוויון בענישה; הרי סינטס הודה ונשלח למאסר בן 33 חודשי מאסר, כך התביעה. התשובה לטענה זו פשוטה וברורה: לו היה סינטס עובר תהליך שיקום ארוך, מרשים ומוצלח כליפשיץ, ולו היו נסיבותיו דומות לנסיבות חייו הלא-פשוטות של האחרון, היה בית המשפט שוקל בכובד ראש את עונשו של סינטס, בהתאם. דא עקא, לא זה המצב.

45. החלטתי שלא לגזור עונש של מאסר בפועל במקרה דנא אף עולה בקנה אחד גם עם המלצות דוח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דוח ועדת דורנר, 2015); כך נקבע שם, בין היתר:

"הרתעה - על אף שבמשך השנים ההרתעה תפסה מקום מרכזי במערך השיקולים המנחים את בתי המשפט בגזירת העונש, מרבית המחקרים שבחנו סוגיה זו לא מצאו קשר בין החמרה ברמות הענישה לבין קידום הרתעה אישית או כללית. בעוד שהגדלת הסיכוי להיתפס מגבירה את ההרתעה, לחומרת העונש אין, במרבית המקרים, השפעה מובהקת כזו. על כן, מרכז הכובד ביצירת הרתעה אפקטיבית מוסט בשנים האחרונות במדינות המערב מהחמרת הענישה להגברת סיכויי התפיסה באמצעים שונים כגון חיזוק מוקדי שיטור עירוני. לאור זאת, **אין טעם בניסיון לקדם את ההרתעה באמצעות הרחבת השימוש במאסרים** או באמצעות שימוש במאסרים ממושכים יותר.

2. שיקום - אף שמבחינה היסטורית מטרת בתי הכלא הייתה בעיקר שיקומית, כיום ברור כי כוחו של השיקום ככלי למניעת עבריינות מוגבל. עם זאת, לא ניתן להתעלם מאינדיקציות רבות לכך שבתנאים מסוימים, תכניות שיקום אכן מובילות לצמצום ברמות הפשיעה החוזרת. הדברים נכונים במיוחד כשמדובר בתוכניות שיקום מחוץ לבתי הכלא, שעלותן נמוכה יותר. מכאן, **ששיקום בקהילה באמצעות ענישה שונה בין עבודות שירות לצווי מבחן ושירות למען הציבור צפוי להפיק תוצאות טובות יותר מאשר שימוש נרחב יותר במאסרים**."

ובהמשך הדוח:

"...לדוח מרטינסון היה השפעה רחבה וניכרת על תפיסת האפקטיביות של השיקום. עם זאת, בשנים האחרונות ישנן עדויות לא מעטות לכך שתוכניות שיקום מסוימות מצליחות לצמצם עבריינות חוזרת, אף כי בסדרי גודל צנועים. **לא נמצא ששיקום בכלא עדיף על שיקום במסגרות חיצוניות, ויש אינדיקציות לכך שבתנאים מסוימים, תכניות לטיפול בעבריינים מחוץ לכלא מניבות תוצאות טובות יותר**. גם העלויות של תכניות השיקום מחוץ לכלא נמוכות בהרבה במרבית המקרים. מטעמים אלו, **לשימוש נרחב יותר בעונש המאסר לא צפויות להיות השלכות חיוביות על שיקומם של עבריינים, וזאת להבדיל מסוגי עונשים אחרים כגון עבודת שירות, שירות למען הציבור, קנסות, צווי מבחן וכדומה**."

(ההדגשות בדוח - שלי, ש.ב.)

46. אשר על כן, נוכח כל המקובץ לעיל, אני גוזר על ליפשיץ - באופן חריג ויוצא דופן ביחס לעבירות שביצע - את העונשים הבאים:

א. תשעה חודשי מאסר בפועל, שירוצו בעבודות שירות, בהתאם לחוות דעת הממונה מיום 25.10.20, החל מיום 7.3.21. הזהרתי את הנאשם כי אי מילוי הוראות הממונה או מי מטעמו עלול להביא לכך שהעונש, או יתרתו ירוצה בכלא.

ב. שנת מאסר, אולם הנאשם לא יישא בעונש זה, אלא אם תוך 36 חודשים מהיום יעבור מי מהעבירות בהן הורשע בפרשה זו.

ג. קנס בסך 5,000 ₪, שהוא חובה בגדרי העבירות הכלכליות שביצע ליפשיץ, וזאת - חרף מצבה הכלכלי הדחוק של המשפחה; הקנס ישולם בעשרה תשלומים שווים החל מיום 1.1.21.

ד. התחייבות בסך 5,000 ₪, שלא לעבור עבירה מן העבירות בהן הורשע הנאשם, משך 36 חודשים מהיום; בימי הקורונה - רשמתי לפניי התחייבותו של ליפשיץ כאמור, והיא באה תחת חתימה בכתב ידו.

ה. צו מבחן למשך שנה, כפי המלצת שירות המבחן. הזהרתי את ליפשיץ כי אם לא יעמוד במבחן - יובא שוב לאולם בית המשפט, ואזי בית המשפט עלול להענישו ביתר חומרה, בין היתר - תוך שליחתו לבית הסוהר.

כל ההפקדות תוחזרנה לנאשם - זולת 5,000 ₪ שישמשו לקנס הנ"ל.

המזכירות תשלח העתק גזר הדין לשירות המבחן, בתודה על מלאכה יוצאת דופן, ולממונה - לשם הפעלה, כפי המלצתו, גם ביחס לשעות העבודה.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב תוך 45 ימים.

ניתן היום, ג' כסלו תשפ"א, 19 נובמבר 2020, בנוכחות הצדדים.

[1] פלורנס נייטינגייל היא חלוצת מקצוע הסיעוד המודרני. דמותה שימשה ומשמשת מודל לחיקוי לאחיות ברחבי העולם, מופת בחמלה שלה כלפי החולים, במחויבות לטיפול בהם (מקור: הערך על שמה בוויקפדיה).